

*Приложение към
решение № 489-4*

ОБЩИНА ВАРНА

Варна 9000, бул. „Осми приморски полк“ 43

АКТУАЛИЗИРАНА

ПРОГРАМА

ЗА

ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА

НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА

ОБЩИНА ВАРНА

2016 г. - 2019 г.

Разработването на тази програмата е в резултат на изискванията поставени на България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места. Проблемът с безстопанствените кучета е сериозен за обществото, с многостранни измерения (хуманни, ветеринарномедицински, социално-битови, икономически и екологични). За да се реши проблемът е необходимо да се приложи единен метод във всички населени места на територията на Община Варна. Да се следват комплексни мерки, определени от СЗО: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета; кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

Настоящата програма е разработена в изпълнение на приетите правила за работа по отношение на безстопанствените кучета, залегнали в Закона за защита на животните (ЗЗЖ) и Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВМД) - по отношение на грижата за безстопанствените животни и начините за трайно намаляване на тяхната популация и във връзка с необходимостта от продължаване работата по метода „КАСТРИРАЙ И ВЪРНИ“. По тази програма ще се работи до въвеждането на Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България, съгласно чл. 40, ал. 1 от ЗЗЖ, изм. и доп. ДВ бр. 34 от 3 Май 2016 г.

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА:

ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА:

Целта на тази програма е като се използват постиженията на науката и собствения дългогодишен опит, да се овладее популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Варна. Прилагане на комплекс от мерки, при които усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени към намиране на хуманно и съвременно решение на проблема. Да се установи контрол и постепенно да се намали броя на безстопанствените кучета до количества, гарантиращи безопасността и здравето на хората, комфорта на градската среда и европейския и туристически имидж на Варна.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА :

1. Прилагане на единен метод във всички населени места на територията на Община Варна. Да се следват комплексни мерки, определени от Световната здравна организация (СЗО).

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

2. Кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които не представляват опасност за обществото и не показват агресивно поведение.

3. Поетапно редуциране до минимум броя на безстопанствените кучета, чрез стриктно изпълнение на програмата „Кастрирай и върни“. Окончателното им настаняване в приюти по програми за намиране на собственик или за доживотно отглеждане.

4. Завишаване контрола върху отглеждането на домашните кучета, чрез увеличаване броя на регистрираните, със специално внимание към тези, отглеждани във вилни и селищни образувания на територията на Община Варна. Контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета.

5. Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания.

6. Повишаване чистотата на градската среда и развитие на чувството за отговорност у хората, отглеждащи кучета.

7. Изготвяне и провеждане на образователни програми, съгласно чл. 2 от ЗЗЖ.

8. Стимулиране гражданската активност при решаване на поставените проблеми.

9. Формирането на конкретните цели и задачи на Програмата е извършено на базата на детайлен анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От друга страна те са синхронизирани с нормативните изисквания, регламентиращи дейността.

I. АНОТАЦИЯ. ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА.

Проблемът с безстопанствените кучета вълнува българската общественост. Липсата на единомислие, относно начина за неговото решаване въпреки многобройните дебати създаде безизходица. Не се намери ефективно и приемливо за всички решение, а това доведе до поляризация на мненията и стопиране на повечето от добрите и интересни инициативи. Броят на безстопанствените кучета през последните години, води до рискове за здравето на хората и поставя под съмнение европейския облик на градовете ни и хуманното третиране на животните. Създалата се ситуация доведе до това, че проблемът се нареди като един от сериозните за повечето от населените места в страната ни. Наблюдава се сериозно увеличаване на популацията на кучетата по улиците на градовете.

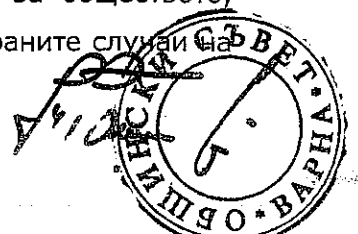
1. ОПИСАНИЕ НА ПРОБЛЕМА

Скитащите и безстопанствени кучета са сериозен проблем за обществото, както в здравен, така и в социално-икономически аспект. Регистрираните случаи са

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

лица претърпели нараняване /ухапване/ от кучета, никога не съответстват на действителните, тъй като не потърсили медицинска помощ остават извън ползрението на здравната система. Това е така наречения "айсбергов феномен". Безстопанствените кучета са фактор за общественото здраве, като могат да бъдат преносители на болести, опасни за животни и хора, като:

Бруцелоза - предизвиква се от *Brucella canis*, патогенна за кучето и човека, инфекциозна болест. Протича хронично с възпалително-хиперпластични промени в лимфните възли, ремитиращо покачване на температурата, бактериемия, токсемия, ендометрити и аборти при женските животни и епидидимити и орхити при мъжките животни.

Салмонелоза (паратиф) - това е една от най-често срещаните се инфекциозни болести по бозайниците. Салмонелозата е остра, подостра или хронична болест, придружена с бактерионосителство. Боледуват всички питомни и много диви животни, а също и хората. Кучетата се заразяват главно със замърсена храна и вода. Източник на инфекцията са болните и заразноносителите. Особена роля в разпространението на салмонелозата имат дивите гризачи салмонелоносителството, при които е най-силно изразено при сивия плъх и домашната мишка и достига от 20 до 100%. Попаднали в храни, съдържащи месо, мляко, яйца, салмонелите са размножават и активизират и са в състояние да предизвикат хранителни токсикоинфекции. Животните отслабват и след 2-7 дни умират. При хроничната салмонелоза която се проявява най-често при кучето, общото състояние може и да не е нарушено. Болестта продължава седмици и месеци. Животните губят от масата си, забавят развитието си, а понякога се появява и диария. Обикновено салмонелозата започва като остра инфекция, преминава в хронична форма и завършва с оздравяване или животните остават заразноносители.

Туберкулоза - специфична, хронична инфекциозна болест, която се характеризира с появата на туберкули (възелчета) в различни органи, които впоследствие калцифицират. Болестта е разпространена повсеместно и от нея заболяват почти всички видове животни и човекът.

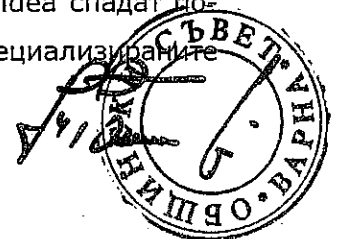
Бяс - остра заразна болест, към която са възприемчиви всички видове животни и човекът. Причинителят е вирус. Разпространява се от скитащи кучета, а в последно време и диви хищници. Заразяването става чрез ухапване или попадане на вируса върху ранички, драскотини по кожата. Инкубационният период е до 60 дни.

Токсоплазмоза - паразитно заболяване, с разнообразно протичане. Възприемчиви към болестта са всички диви и домашни животни. Токсоплазмозата е разпространена по цялото земно кълбо, както сред хората, така и сред животните. Цестодози (представители на сем. Taeniidae). Към разред Cyclophylloidea спадат по-голямата част от всички цестоди. Това са най-съвършените и най-специализираните

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

панделковидни червеи, които паразитират предимно в топлокръвните животни – птици и бозайници: Ехинококоза; Дипилидиоза; Нематодози; Токсокароза.

Кърлежовопреносимите инфекции /КПИ/ - Безстопанствените и скитащи кучета представляват един от основните резервоари на зараза за някои КПИ, най-често срещана, от които е Лаймската болест, Ерлихиозата, Бабезиозата. Това обстоятелство изисква системни мерки за контролиране на кучешката популация.

Дерматомикози (трихофития, фавус, микроспория) - микотичните болести се наричат още дерматомикози, тъй като се предизвикват от гъбички и засягат кожата на почти всички видове бозайници, понякога и човека. Инкубационният период продължаваот 8 до 30 дни.

При паразитните заболявания тежестта на проблема се формира не от броя на регистрираните случаи на ехинококоза, а от локализацията на заболяването (черен дроб, бял дроб, мозък и др.) и тежката инвалидизация на човека, претърпял оперативна интервенция. Не са редки случаите и на рецидиви, със засягане на същия или друг орган, вследствие особеностите на биологията на причинителя и епидемиологията на заболяването.

Характерът на епидемичния процес при паразитозите зависи от поддържането на инвазията на причинителя в кучето, в качеството му на резервоар, източник и гостоприемник, във възможността за разсейване на яйцата на паразитите и степента на контакта на човека с него.

Ефективният надзор на заразните и паразитни заболявания, за разпространението, на които имат определящо значение кучетата, изисква реализирането на ефективен епизоотологичен, епидемиологичен и обществен контрол, поради многофакторността на мерките и необходимостта от комплексното им прилагане.

Уличните кучета създават дискомфорт у населението. Регистрирани са случаи на нападения и ухапвания на хора от кучета и поради това много хора се страхуват от тях. През нощта, шумът създаван от животните смущава гражданите.

Тежкото положение на безстопанствените кучета травмира хората, които обичат животните.

Ясно е, че наличието на безстопанствени кучета води до проблеми. Трудно осъзнато обаче е това, че наличието на кучета по улиците е основно причинено от хората и тяхната безотговорност. За да се появи на улицата, кучето е дошло от нечий дом. Собствениците на кучета не са достатъчно запознати с изискванията на тези животни, по отношение на грижите при отглеждането им, и при първите срещнати трудности животното или неговото потомство е изоставено на улицата. Не се спазват и най-елементарните нормативни изисквания при извеждане на кучето в градската среда и това не е от непознаване на закона или наредбата, а от липса на

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

правилно изградено мислене и нагласа в тази посока. Малцина са тези, които са запознати с биологията на вида, и които си дават реална сметка за това каква вреда може да нанесем с едно единствено изоставено на улицата куче.

В началото на 2008 г. бе приет първия в България Закон за защита на животните (ДВ, бр.13 от 08.02.2008 г.). Законът въвежда съвременни, научно-обосновани методи за справяне с безстопанствените кучета, които са препоръчани и в резултат на дългогодишни проучвания от страна на Световната здравна организация. Законът получава високи оценки, като модерен, съвременен, европейски, един от най-добрите в Европа.

Законът предвижда работа по програми за залавяне, кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и връщане по местата на залавяне на животните или настаняването им в приюти. Особено внимание се обръща на дълготрайните мерки за контрол и регистрация на домашните любимци, тъй като е ясна и категорична връзката между безотговорното отглеждане и липсата на контрол върху домашните кучета и големият брой на бездомните кучета.

Особено важно е да се осъзнае, че бездомните животни са плод на нашата безотговорност. Те са се превърнали в проблем, защото обществото е допуснало тяхната поява по улиците. За решаването на този проблем са необходими адекватни и своевременни контролни мерки върху собствениците на домашни любимци, особено в рисковите зони на общината – села и вилни зони, изграждането на общи цели, полагането на общи усилия и воля, добра координация и комуникация между общината, неправителствените организации и гражданите.

2. ПРИЧИНИ ЗА ВЪЗНИКВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА.

- Неэффективно прилагане и контрол на съществуващата нормативна уредба
- Недостатъчен контрол върху регистрацията и популацията на домашни кучета и неотчитане на комплексния характер на проблема.
- Временното използване на кучета за пазачи на вили, строежи, гаражи и др., след което същите се изоставят.
- Липса на интерес от страна на обществото като цяло, към хуманно образование и отношение към животните и необходимостта от адекватни грижи за тях.
- Невъзможност за идентифициране на собственици, които са изоставили животните на грижите на обществото.
- Липсата на приюти и мерки по овладяване популацията на безстопанствени животни в съседни общини на Община Варна.
- Недостатъчно взаимодействие между Общинската администрация, гражданско общество и ЧПО.

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

- Липса на комуникация и взаимодействие с ветеринарните лекари, като основен източник на информация относно неидентифицираните животни.

- Недостатъчно взаимодействие с управителите на етажна собственост и кооперациите, по отношение на броя и вида на отглежданите домашни животни.

3. ПОПУЛАЦИЯ НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА.

3.1. Съществуващо положение

Определянето на точния брой на бездомните кучета е задължително условие при планирането и провеждането на всички мерки и програми за намаляване на тяхната популация. Установяването на техния брой по квартали и идентифициране на най-рисковите територии е важно за това, където трябва да бъдат насочени усилията приоритетно.

Динамично се възстановява кучешката популация. Трябва да се знае носещия капацитет от животни за града, за да се включи в програмата броя на безстопанствените кучета.

3.2. Ефективен подход за установяване на контрол върху кучешката популация:

- прилагане на кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс и трайна
- маркировка на не агресивните безстопанствени кучета и връщането им по обитаваните от тях места с редовен ветеринарномедицински надзор;
- регистрация на домашните кучета и популяризиране на ползите от кастрацията им, с цел установяване на контрол върху размножаването им и предотвратяване на евентуалното им изоставяне.

Доскоро липсващата адекватна нормативна база и отсъствието на съвместни действия между местна власт, организации за защита на животните (ОЗЖ), НПО и граждани бе основната причина за задълбочаване на проблема с безстопанствените кучета и невъзможността за неговото ефективно и трайно решение в цялата страна.

II. МЕТОДОЛОГИЯ

Кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, трайна маркировка и връщане по места на не агресивни и здрави безстопанствени кучета.

- Настаняване в приюти.
- Осиновяване на безстопанствени кучета.
- Регистрация и надзор на безстопанствените кучета.
- Регистрация на домашните кучета.
- Популяризиране на ползите от кастрацията на домашни кучета.
- Контрол върху спазване изискванията за отглеждане на домашни кучета.

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

**III. МЕРКИ ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА
БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА И НАЧИНИТЕ, ПО КОИТО МОГАТ ДА
БЪДАТ ИЗПЪЛНЕНИ.**

1. ВЪВЕЖДАНЕ В ЕЛЕКТРОНЕН РЕГИСТЪР.

За успешното изпълнение на Програмата е необходимо да се разполага с точна информация както за броя на безстопанствените кучета, така и за броя на домашните кучета на територията на общината. Твърде често нежеланите животни са потенциални скитащи по улиците такива. Всички домашни кучета и обитаващи частни имоти и стопанства подлежат на чипиране, данните, от което трябва да бъдат вписани в регистъра в максимално кратък срок. Достъп до пълната информация на системата имат само регистрирани ветеринарни клиники и амбулатории, които извършват чипиране, както и съответните институции, които упражняват контрол. Достъпът се получава чрез подаване на заявление за достъп и получаване на акаунт. Информацията, която е достъпна до масовия потребител е Имена на собственика и клиника, извършили чипирането или регистрирала чипа. Разполагайки с регистър с достатъчна база данни, осъществяването на контрол по спазване изискванията на ЗЗЖ спрямо собствениците на кучета, ще бъде значително завишен и по-ефективен. Ще се повиши събираемостта на "таксите за притежаване на домашно куче". Работата с електронния регистър, позволява - бърза и коректна работа с клиенти - собствениците на домашни кучета; добра оперативност и нагледност при изготвяне на справки и издаване на удостоверение за регистрация и платена такса; възможност за обобщаване на данни, изготвяне на отчети и справки; контрол върху собственици на домашни кучета.

1.1. Регистрация на домашни кучета.

Регистрацията се извършва съгласно чл. 174 от ЗВМД. Масовата и навременна регистрация на животните дава информация за собственика на всяко животно и успешно се контролира отношението на собственика към домашния любимец. Регистърът се изготвя за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата и общественото имущество на територията на Община Варна и контрол над собствениците с цел блокиране на притока от дома към улицата.

Съгласно чл. 175 от ЗВМД за притежаване на куче ежегодно да се заплаща такса по Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ).

Освобождават се от такса собствениците на:

- кучета на инвалиди;
- служебни кучета в организациите на бюджетна издръжка;
- кучета, използвани за опитни цели;
- кучета, използвани от Българския червен кръст;

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

- кастрирани кучета;
- кучета, които придружават или охраняват селскостопански животни, които се отглеждат в регистриран животновъден обект.

Собствениците на кучета с поставен микрочип не заплащат такса за 1-та година от неговото регистриране, съгласно чл. 39, от ЗЗЖ. При регистрацията задължително се вписват следните данни за обработените кучета:

- Име на животното;
- Дата на раждане, пол, кастрация;
- Идентификационен номер;
- Ваксини;
- Собственик - име, адрес, актуални телефони

Приходите от събраните такси постъпват в общинския бюджет и се използват за мероприятия, свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета. Регистрацията и събираемостта на таксите за домашни кучета ще помогнат за трайно решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.

1.2. Регистрация и надзор на бездомните кучета.

Обработените бездомни кучета да бъдат регистрирани в електронен регистър. Успешно мероприятие при постигане на тази мярка би било въвеждане на електронен регистър на безстопанствените кучета, постъпващи в ОПБК - с. Каменар. В него максимално коректно и бързо ще се документира/въвежда необходимата информация по извършените манипулации с безстопанствените животни от техния улов до последващите през годините обезпаразитявания и реваксинации. Ще се даде възможност за добра оперативност и нагледност; за обобщаване на данни; за изготвяне на различни по характер и период справки. Всяка година ще има информация за техния брой на територията на Общината. В перспектива, регистъра ще представлява готова картотека на безстопанствените животни.

Регистрация ще се извършва от всички амбулатории и приюти, които обработват безстопанствени кучета. На всяко куче с променен статут (под надзор или осиновено) се издава ветеринарномедицински паспорт, който се предоставя на отговорното лице. В регистрацията задължително се вписват следните данни за обработените кучета:

- Идентификационен номер;
- Отличителни белези на животното – пол, цвят, възраст, големина;
- Дата и място на залавяне;
- Дата на обработката;
- Дата и място на връщане;
- Отговорно по надзора физическо или юридическо лице.

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

Данните в регистъра се вписват от ветеринарномедицинско лице извършило обработката на кучето.

Безстопанствените кучетата, които не се настаняват в приют за постоянно отглеждане, са под надзора и грижите на общините, организациите за защита на животните или други лица, които са подписали декларация за спазване изискванията на чл. 49 и чл. 50 от ЗЗЖ.

След стартиране на системата е необходимо в определен кратисен срок в нея да бъдат вписани кучетата на територията на Общината.

2. КАСТРАЦИЯ, ВАКСИНИРАНЕ, ОБЕЗПАРАЗИТЯВАНЕ, МАРКИРАНЕ, ПАСПОРТИЗАЦИЯ И ВРЪЩАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ ПО МЕСТАТА НА ЗАЛАВЯНЕТО ИМ ИЛИ НАСТАНЯВАНЕТО ИМ В ПРИЮТИ.

Дейностите по тази мярка целят да се осъществи бърза, масова, повсеместна кастрация на безстопанствените животни, връщането им по местата на местообитанието им, с цел да се минимизира до крайност броя на животните по улиците с възможности за размножаване. Връщането на не агресивните, обработени кучета по места, ще предотврати прииждането на нови необработени животни. Основното при изпълнение на тази мярка е да се спазва стриктно регламентирания в ЗЗЖ начин на залавяне и последваща обработка на кучетата, наречен накратко „КАСТРИРАЙ И ВЪРНИ“.

Залавянето на бездомните кучета се извършва, съгласно чл.42 от ЗЗЖ, като за транспортирането до приюта трябва да се използват и транспортни клетки, а настаняването и обработването се извършва съобразно разпоредбите на чл.46 и чл.47 от ЗЗЖ. Изготвя се график за залавянето и обработването на бездомни кучета. Приоритетно в графика се включват: женски кучета във фертилна възраст, женски кучета в период на еструс, болни и агресивни.

Организация на работата в приютите се регламентира от правилник за вътрешния ред на приюта. Начинът и условията на отглеждане на кучета се извършва съгласно ЗЗЖ, ЗВМД и Наредба № 41 на МЗХ. Общината създава и поддържа база данни с цел да информира гражданите за наличните животни в приютите.

Съществуването и функционирането на регистриран приют за безстопанствени животни спомага за разгръщането на широко мащабни одомашнителни кампании; осиновяването на животни извън страната; не връщането на животни с агресивни прояви на улицата; прибиране в приюти на животни, заловени в дворове на детски ясли и градини, училища, болници и в близост до площадки за игра на деца, автомагистрала и летища. Организацията на работата и условията на отглеждане на кучетата в приютите се определят с Наредба на Общински съвет - Варна.

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Желилова

3. Информационни кампании.

Информационните кампании имат за цел да разяснят на обществото принципите за хуманно отношение към животните и отговорностите, които носят стопаните за своите домашни любимци. Кампаниите са свързани с:

- Разяснителна дейност - брошури, беседи, медийни публикации. За да се преодолее безотговорното отношение на собствениците към отглежданите от тях домашни кучета е необходимо да се разгърне широка информационно-образователна кампания, подкрепена от всички заинтересовани страни и институции имащи отношение по специализираното законодателство.

- Популяризиране на ползите от кастрацията на домашни кучета. Организиране на кампании за разясняване на ползата от кастрацията.

- Презентации на ЗЗЖ, организирани от общинската администрация, със съдействието на Организации за защита на животните по населените места и квартали на общината за собствениците на домашни кучета.

- Покана за активно участие на доброволци, граждански организации и НПО за организиране на индивидуални и съвместни прояви с Общинската администрация.

- Осъществяване на диалог с ръководството на училищата, във връзка с провеждането на информационно-образователни кампании с подрастващите. Мероприятията могат да бъдат осъществявани както от Община Варна, така и самостоятелно от граждански сдружения и НПО.

- Съдействие на НПО и граждански организации при организиране на „изнесени“ осиновителни кампании на подходящи за целта места.

4. ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ НА РЕГЛАМЕНТИРАНОТО РАЗМНОЖАВАНЕ НА КУЧЕТА И РЕГЛАМЕНТИРАНАТА ТЪРГОВИЯ С ЖИВОТНИ.

Основната причина за наличието на големия брой безстопанствени кучета е нерегламентираното развъждане, продаване и изоставяне на домашни животни. Необходимо е въвеждане на по-строги мерки по отношение на стопаните, които развъждат и продават нерегламентирано своите кучета.

5. ЕВТАНАЗИЯ НА НЕИЗЛЕЧИМО БОЛНИ И АГРЕСИВНИ БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА.

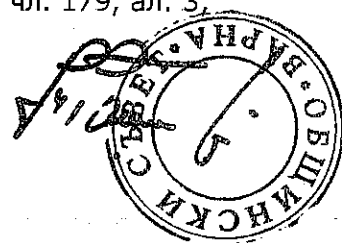
Неизлечимо болни животни с необратими патологични изменения, причиняващи им болки и страдания, се подлагат на евтаназия, съгласно чл. 179, ал. 3, т. 1 от ЗВМД, в съответствие с чл. 45, т. 8 от ЗЗЖ.

Животни, чието агресивно поведение представлява опасност за живота и здравето на хората или животните се подлагат на евтаназия съгласно чл. 179, ал. 3, т. 4 от ЗВМД, в съответствие с чл. 45, т. 8 от ЗЗЖ.

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

6. ОСИНОВЯВАНЕ НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА.

Необходимо е да се работи усилено в посока реализиране на програми за намиране на собственици на безстопанствените кучета, настаняването им в сигурни домове, осиновителни програми. Съвместни кампании между Община, граждански сдружения и Организации за защита на животните (НПО).

7. КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДОМАШНИ КУЧЕТА.

Контрол по спазване на:

- Разхождането на кучета на повод или свободно пуснати на регламентираните за целта места, при стриктно спазване разпоредбите на ЗЗЖ, ЗВМД и НОР. По този начин ще бъдат избегнати случаи на пострадали хора и животни.

- Осигуряване условия на стопаните на домашни любимци да спазват законовите разпоредби и НОР.

- Контролът върху спазването на изискванията за отглеждане на домашни кучета се извършва от Община Варна и ОДБХ.

8. ОРГАНИЗИРАНЕ НА ИЗЛОЖБИ НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИ ЖИВОТНИ С ЦЕЛ НАМИРАНЕ НА НОВИ СОБСТВЕНИЦИ.

Организирането на осиновителни кампании на подходящи за целта места, заедно с разяснителни кампании за ползите от осиновяването. Кампаниите могат да се провеждат, съвместно с неправителствени организации и/или граждани, като се представят на обществото животни от общинския приют, раздават се флаери и т. н.

9. ОПАЗВАНЕ ЧИСТОТАТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНАТА.

- Поддръжка и обезпаразитяване на местата за разхождане на домашните кучета. Създадени са условия за собствениците на домашни кучета при извеждането и разхождането на животните извън дома – обособени места за свободно разхождане на домашни кучета на територията на всички административни райони.

- Да се изработят и поставят на определени места на територията на града табели, указващи местата за разходка на кучета, както и на зоните, в които това е забранено съгласно чл.177,ал.1, т.4 от ЗВМД.

- Поставяне на кошчета за събиране на кучешки екскременти.

IV. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. МЕСТНА ВЛАСТ.

2. ОБЩИНСКИ СЪВЕТ.

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

2.1. Общинският съвет приема Програма за овладяване популацията на безстопанствени кучета, предвижда и гласува средства за изпълнението ѝ, до въвеждането на Национална програма съгласно чл.40, ал.1 от ЗЗЖ. След това приемат програма за изпълнение на националната програма и план за действие на община, които отговарят на изискванията на наредбата по ал. 2.

2.2. При заседания на ПК ОРС могат да се включат представители на Организации за защита на животните и ветеринарни лекари.

2.3. Кметът на общината или упълномощени длъжностни лица организират цялостното изпълнение на програмата, сключването на договор с приюти, изграждане на общински център.

3. ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

3.1. Поддържане на електронен регистър на кучетата – домашни и безстопанствени.

3.2. Популяризиране на дейността по Програмата.

3.3. Приема сигнали и жалби на граждани и организации.

3.4. Събиране на местната такса за притежаване на домашно куче; осигуряване на сигурен механизъм за разходване на средствата, събрани от „такса за притежаване на куче“ само и единствено за мероприятия, свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета, т.е. за дейностите заложи в настоящата програма.

3.5. Изграждане на нови места за свободно разхождане на домашни кучета;

3.6. Контрол върху собствениците на домашни кучета.

3.7. Съвместна работа с практикуващи ветеринарни лекари от Съсловната организация на ветеринарните лекари, доброволци, граждански сдружения и Организации за защита на животните.

4. ПРАКТИКУВАЩИ ВЕТЕРИНАРНИ ЛЕКАРИ.

Стриктно спазване изискванията на ЗВМД, ЗЗЖ и подзаконовите нормативни актове за ветеринарна регистрация, маркиране/идентификация на домашните кучета и отчетност пред община и ОДБХ; разясняване ползите от идентификацията, кастрацията и обезпаразитяването на домашните кучета.

5.ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ЗАЩИТА НА ЖИВОТНИТЕ И ДРУГИ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ.

- Разяснителни и информационни кампании; обучителни програми в училища; обучение на собственици на домашни кучета;

- Съдействие на местната власт.

- ОЗЖ организират и провеждат задомителни кампании.

- Съдействат за изпълнение на НОР на Община Варна

6. НАЦИОНАЛНИ И РЕГИОНАЛНИ МЕДИИ.

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Желилова

Активен партньор на отговорните институции в дейността им по изпълнение на мерките и задачите по Програмата следва да бъдат медиите:

- Активно популяризиране на мерките, заложи в "Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Варна";

- Осигуряване на трибуна на специалисти в различни области (епидемиолози; кинолози; етолози, ветеринарни специалисти), които да поднасят на широката общественост полезна информация по различните проблеми;

- Популяризиране на местната нормативна уредба, регламентираща реда и начина за отглеждане на домашни животни;

- коректно отразяване на резултатите по изпълнение на Програмата;

- Активно съдействие и участие в системата за намиране на нови собственици на кучета - одомашняване на кучета.

- Информирание на населението за изгубени кучета, настанени в приюта, с цел издирване на реалния собственик.

7. ГРАЖДАНИТЕ НА ВАРНА

Активен и незаменим участник в изпълнението на програмата трябва да е всеки гражданин на гр. Варна.

У. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА.

1. КАЧЕСТВЕНИ ПРОМЕНИ

Качествените промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките за овладяване на популацията на безстопанствените кучета са:

- Редуциране броя на безстопанствени кучета в градската среда, в следствие на което ще намалее социалното напрежение;

- Високото ниво на информираност и култура ще стимулира гражданската толерантност;

- Връщането на социализираните, неагресивни, обработени (кастрирани, ваксинирани и обезпаразитени) кучета по местата, от които са уловени, ще предотврати прииждането на нови необработени животни.

2. КОЛИЧЕСТВЕНИ ПРОМЕНИ

Количествените промени, които се очакват в следствие на изпълнение на мерките за овладяване на популацията на безстопанствените кучета са:

- Постепенно увеличение броя на регистрираните кучета и обхващането им в общинската/националната електронна база данни;

- Повишаване постъпленията от "такса за притежаване на куче";

- Постепенно намаляване популацията на безстопанствените кучета изтеглянето им в приют/и;

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

- Постепенно увеличаване броя собствениците на домашни кучета, които по своя преценка кастрират домашния си любимец;
- Увеличаване броя на осиновените кучета;
- Увеличаване броя на обособените места за свободно разхождане и/или дресировка на домашни кучета.

3. КРИТЕРИИ ЗА ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

- Брой регистрирани домашни кучета;
- Брой обработени кучета;
- Брой кастрирани домашни кучета;
- Брой осиновени кучета;
- Брой на безстопанствените кучета - ежегодно контролно преброяване;
- Брой на сигналите, жалби и молби, подавани от граждани и фирми за наличие на безстопанствени кучета, създаващи безпокойство у хората;
- Брой/липса на инциденти с хора и животни, пострадали от агресивно поведение на безстопанствено или домашно куче.

VI. НОРМАТИВНА БАЗА

1. МЕЖДУНАРОДНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО, СВЕТОВНИ ПРАКТИКИ И ПРЕПОРЪКИ:

❖ Европейска конвенция за защита на животните компаньони - Ратифицирана със закон, приет от XXXIX Народно събрание на 15 април 2004 г. -ДВ, бр.34 от 2004 г. в сила за Република България от 1 февруари 2005 г.

❖ Световна здравна организация, Експертен комитет по беса, Осми доклад, Женева 1992 г., Серия № 824 - Извлечения от научни студии на СЗО върху контрола на популацията на кучетата - Изследване, проведено от Световната здравна организация между 1981 - 1988 г. в рамките на AGFUND/WHO проект за контрол над беса по хората и кучетата в развиващите се страни, показва, че програмите за отстраняване на кучета (при които безстопанствените кучета са заловени и хуманно убити) са неефективни, както и скъпо струващи. Няма доказателство отстраняването на кучета някога да е имало значим ефект върху плътността на популацията или разпространението на беса.

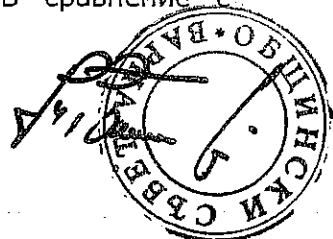
❖ Световна здравна организация, Консултация върху приложимостта на глобален контрол и елиминиране на градския бяс, Женева 11-13 Декември 1989, **ВРН/93.116**

Сред петте базисни елемента на всяка програма за контрол на градски бяс по кучетата. Ефективната ваксинация е от решаващо значение. В сравнение с

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

компаниите за ваксинация, компаниите за елиминация на кучета са изключително безрезултатни.

❖ Методи за маркиране на кучета и котки - Инструкции за персонала на WSPA и на членуващите дружества - Цел - Маркировката е жизненоважен инструмент в контрола върху популациите от кучета и котки. Маркирането позволява да се посочи правилно кой носи отговорност за поведението на дадено животно, например при нападение на куче.

2. НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО:

❖ Закон за защита на животните - в сила от **31.01.2008** г., обн. ДВ, бр.13 от **08.02.2008** г. изм. и доп. ДВ. бр.34 от 3 Май 2016г.- Чл. 1. (1) Този закон урежда защитата на животните и механизмите за нейното осъществяване. (2) Защитата на животните се изразява в опазване на техния живот, здраве и добро състояние, предпазването им от не хуманно, жестоко и особено жестоко отношение, осигуряване на подходящи грижи и условия за живот, съобразени с техните физиологични и поведенчески особености.; чл.40 (4) Мерките за овладяване на популацията на безстопанствените кучета се осъществяват в регистрирани подвижни или стационарни амбулатории от общините или организациите за защита на животните. (5) Организациите за защита на животните, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, участват при изготвянето и могат да участват при изпълнението на програмите по ал. 1. **НОВИЯ ЗАКОН ТОВА ГО НЯМА**

❖ Закон за ветеринарномедицинската дейност - В сила от 02.05.2006 г. обн.ДВ. бр.87 от 1 Ноември 2005г. .изм. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 19 Февруари 2016г. изм. и доп. ДВ. бр.34 от 3 Май 2016 г. - Чл. 1. Този закон урежда обществените отношения, свързани с осъществяването, управлението и контрола на ветеринарномедицинската дейност, и въвежда принципите на ветеринарното законодателство на Европейския съюз и Световната организация за здравеопазване на животните (СОЗЖ).

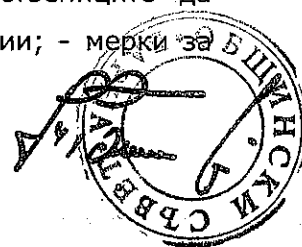
❖ Правилник за прилагане на Закона за ветеринарномедицинската дейност - Обн. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2000г.- изм. и доп. ДВ. бр.60 от 22 Юли 2014 г. Чл. 1. С правилника се уреждат условията и редът за прилагане на Закона за ветеринарномедицинската дейност.

❖ Писмо на НВМС, **№ Е-27/03.02.2005** г. - В една съвременна програма за намаляване на популацията от безстопанствени кучета, задължително трябва да се включват няколко базисни елемента: - задължителна идентификация (татуировка или микрочип) на личните кучета и регистрирането им в общините; - строг контрол от страна на общинските власти относно задължението на собствениците да маркират и регистрират кучетата си и налагане на съответни санкции; - мерки за

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

ограничаване на раждаемостта на личните кучета (могат да се използват най-различни методи - въвеждане на такса за отглеждане на не кастрирано куче, образователни кампании сред населението за ползата от кастрирането на домашните любимци, подвижни клиники, които да извършват кастрации в различни малки населени места, индустриални и крайградски зони и т.н.) ограничаване на популацията на безстопанствените кучета чрез масова кастрация, обезпаразитяване, ваксиниране, маркиране и връщане по местата, от които са взети до пълното блокиране на раждаемостта, след което да се изтеглят поетапно в приюти за намиране на нов собственик или доживотно отглеждане.

❖ Наредба № **23** от **17 май 2002 г.** за профилактика и борба с болестта бяс при животните - издадена от Министерството на земеделието и горите, обн. ДВ. бр.55 от 4 Юни 2002 г. - Чл.1. С тази наредба се определят : 1. мерките за предпазване, ограничаване и ликвидиране на болестта бяс при животните; 2. методите за диагностика на заболяването; 3. задълженията на ветеринарномедицинските органи и на физическите и юридическите лица при прилагането на мерките и методите по т. 1 и 2.

❖ Наредба № 42 от 12 декември 2008 г. за изискванията към ветеринарните лечебни заведения и видът и обемът на ветеринарномедицинската дейност, която може да се извършва в тях - В сила от 06.01.2009 г. Издадена от Министерството на земеделието и храните, обн. ДВ. бр.1 от 6 Януари 2009г. - Чл.6, ал.3 В този нормативен документ са описани подробно дейностите, които могат да се извършват в различните по вид и категория ветеринарномедицински заведения.

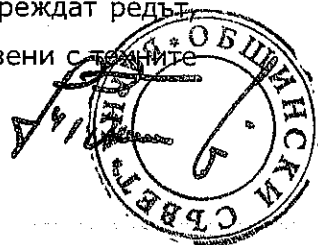
❖ Наредба № **41** от **10 декември 2008 г.** за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни - обн. ДВ бр.1 от 6 януари **2009 г.** - в сила от **01.07.2009 г.** - чл.102 "Приюти, в които се настаняват безстопанствени кучета и/или котки, МОЖЕ да извършват и дейности съгласно чл.47, ал.1 и 3 от ЗЗЖ - кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, маркировка и връщане на животните по местата, от които са взети". В Наредбата подробно са описани условията, на които трябва да отговарят приютите за безстопанствени животни, по отношение помещенията за настаняване, транспортните средства за превоз на животните, водене на необходимата документация, условията към персонала в приюта, грижите, необходими за животните, необходимостта от създаване на условия за намиране на нови стопани за животните и пр.

❖ Наредба № **39** от **1 декември 2008 г.** за условията за отглеждане на животни компаньони, съобразени с техните физиологически и поведенчески особености обн. ДВ бр.1 от 6 януари **2009 г.** - С тази наредба се уреждат редът начинът и условията за отглеждане на животните компаньони, съобразени с техните

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

физиологически и поведенчески особености. В чл.10 от Наредбата се казва, че "ако поради различни причини лицето, което отглежда или се грижи за животно компаньон не е способно да се грижи повече за него, е длъжно 1. да му потърси нов дом и собственик; 2. да потърси съдействие от неправителствените природозащитни организации (НПО), или 3. да го предаде в приют."

Семинар - обучение „Прилагане на устойчиви практики за решаване на проблема с популацията на безстопанствените кучета в България“, 19-20 октомври 2010 г., София, Доклади- презентации - Причините за наличие в страната ни на безпризорна кучешка популация произтичат основно от начините на отглеждане на актуалните животни. Те са следните: Финансови; липса на мрежа от добре устроени приемници; невнимателни и недисциплинирани собственици на кучета; екологични проблеми; За преодоляване на безотговорното отношение на собствениците към отглежданите от тях домашни кучета е необходимо да се разгърне широка информационно- образователна кампания, подкрепена от всички заинтересовани страни.

VII. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

- Общински бюджет.
- Постъпления от такса за притежаване на куче, съгласно чл. 175 от ЗВМД и чл.116 от ЗМДТ.
- Дарения - дарения на граждани, фирми, организации за защита на животните и неправителствени организации;
- Средства осигурени от Министерски съвет по предложение на министъра на земеделието и продоволствието и министъра на финансите - § 7 от ЗЗЖ
- От спечелени проекти по оперативни програми и др.

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПРОГРАМА ЗА ОВЛАДЯВАНЕ ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ВАРНА – 2016 – 2019

№	Действия	Изпълните ли	Срок	Необходим финансови средства	Източници за финансиране
1. РЕГИСТРАЦИЯ НА ДОМАШНИТЕ КУЧЕТА И КОНТРОЛ НАД СОБСТВЕНИЦИТЕ.					
1.1	Поддържане и системно въвеждане на информацията в „Електронен регистър на домашните любимци“ на Община Варна.	Община	Постоянен		Общинск и бюджет

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

1.2	Ежегодно събиране на такса за притежаване на куче по Закона за местните данъци и такси, съгласно чл. 175, ал. 1 и ал. 2 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.	Община	Постоянен		Общинск и бюджет и др.
1.3	Използване на приходите, постъпващи в общинския бюджет от събраните такси, за мероприятия, свързани с намаляване броя на безстопанствените кучета, съгласно чл. 175, ал. 3 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.	Община	Постоянен		Общинск и бюджет и др.
1.4	Изграждане на мрежа от обособени места за свободно разхождане на домашни кучета и поддържане на съществуващата такава.	Община	Постоянен	Ще бъдат уточнени в хода на реализация на програмата	Общинск и бюджет/дарения/по проекти
1.5	Организиране и провеждане на съвместни проекти/кампании по кастрация, обезпаразитяване, маркиране и пр. на домашни кучета.	Община ОЗЖ	Ежегодно	Ще бъдат уточнени в хода на реализация на програмата	Общински бюджет/дарения/по проекти
1.6	Увеличаване на приходите от „такса за притежаване на куче“ чрез осъществяване на безплатна маркировка на домашни кучета чрез микрочип – икономически доказана ефективност.	Община	Постоянен		Общински бюджет
2. ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА ПОЛЗИТЕ ОТ КАСТРАЦИЯ НА ДОМАШНИ КУЧЕТА					
2.1	Медийно – информационни кампании.	Медии Община ОЗЖ	Постоянен		Общински бюджет/дарения/по проекти
3. РЕГИСТРАЦИЯ НА БЕЗСТОПАНСТЕНИТЕ КУЧЕТА					
3.1	Поддържане на Електронен регистър за постъпващите и обработени безстопанствени животни.	Община Приют	2016-2019		Общински бюджет и др.
3.2	Издаване на ветеринарномедицински паспорт за всяко обработено куче.	Приют	Постоянен		Общински бюджет и др.
4. КАСТРАЦИЯ, ВАКСИНИРАНЕ, ОБЕЗПАРАЗИТЯВАНЕ, МАРКИРАНЕ, ПАСПОРТИЗАЦИЯ И ВРЪЩАНЕ НА ЖИВОТНИТЕ ПО МЕСТАТА НА ЗАЛАВЯНЕТО ИЛИ НАСТАНЯВАНЕТО ИМ В ПРИЮТ					

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

4.1	Ремонт, разширение и оборудване на съществуващата материална база.	Община Приют	При необходимост		Общински бюджет/дарения/по проекти
4.2	Разработване и прилагане на система за информирание на гражданите за животните, които се предлагат за отглеждане, в т. ч. в интернет страница и публикации в медиите, съгласно чл. 41, ал. 6 от ЗЗЖ.	Община Приют ОЗЖ	Постоянен		Общински бюджет/дарения/по проекти
4.3	Организиране на публични мероприятия, с цел информирание на гражданите за възможностите за задомяване на безстопанствени кучета.	Приют ОЗЖ	Постоянен		Общински бюджет/дарения/по проекти
4.4	Поставяне на микрочипове на обработените кучета	Приют	При необходимост		Общински бюджет и др.
4.5	Установяване на безстопанствените кучета на територията на Община Варна чрез електронен регистър	Община	Ежегодно		Общински бюджет и др.

5. КОНТРОЛ ПО СПАЗВАНЕ НОРМАТИВНАТА УРЕДБА ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДОМАШНИ КУЧЕТА

5.1	Предписания и санкции за собственици, нарушаващи реда и начина на отглеждане на домашен любимец.	Община, районна администрация, ОП	Постоянен		Общински бюджет и др.
-----	--	-----------------------------------	-----------	--	-----------------------

6. КАМПАНИИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ЧИСТОТАТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНАТА

6.1	Определяне на места за разходка на кучета.	Община	Постоянен		Общински бюджет и др.
-----	--	--------	-----------	--	-----------------------

7. ПРИВЕЖДАНЕ /ПРЕОБРАЗУВАНЕ/ НА ДЕЙНОСТТА НА ПРИЮТА, В СЪОТВЕТСТВИЕ С ИЗИСКВАНИЯТА НА НОРМАТИВНАТА УРЕДБА.

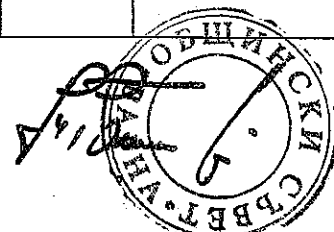
С оглед постигане на икономически и социални ефект, приюта да функционира под формата на Общинско предприятие.

	Разширяване предмета на дейност чрез:				
7.1	- Осъществяване на стопанска дейност и формиране на приходи за предоставени услуги от ОПБК (съгласно чл. 53 от Закона за защита на животните ЗЗЖ), които до момента са изцяло за сметка на община Варна.	Община	Постоянен		Общински бюджет и др.
7.2	- Ефективно и ефикасно постигане на целите и задачите на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България, както и оказване на необходимото съдействие на съседни общини, на договорна основа.	Община	Постоянен		Общински бюджет и др.

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

7.3	- Договаряне при необходимост от съвместна дейност с клиника Първа категория и / или ветеринарен лекар с определена квалификация и специализация, с оглед спецификата на патологията на кучетата (според изискванията на чл. 46 от ЗЗЖ и чл. 101 от Наредба № 41;	Община/ приют	При необходимост		Общински бюджет и др.
7.4	- Кандидатстване и усвояване на средства по Европейски програми	Приют	Постоянен		Общински бюджет и др.
7.5	- Подобряване комуникацията и взаимодействието с представители на ОЗЖ и граждански организации	Приют, ОЗЖ Граждански организации	Постоянен		Общински бюджет и др.

Настоящата програма е отворен документ и може да се актуализира в периода на изпълнение с решение на Общински съвет – Варна.

Н. Неджибов

Н. Георгиева

Д. Джелилова

